

De thematiek van deze kant gezien

Verwoord door Steve Jobs

Toen Steve Jobs zich op een zonnige middag niet zo goed voelde en in de tuin achter zijn huis zat, peinsde hij over de dood. Hij praatte over zijn ervaringen in India bijna vier decennia eerder, zijn bestudering van het boeddhisme en zijn visie op reïncarnatie en spirituele transcendentie. 'Ik ben ruim 55 en geloof in God', zei hij. 'Het grootste deel van mijn leven heb ik het gevoel gehad dat er meer moet zijn aan ons bestaan dan we waar kunnen nemen.'

Hij gaf toe dat hij die kans, in het aangezicht van de dood, misschien overschatte vanuit het verlangen dat er leven na de dood is.

'Ik denk graag dat er iets van je blijft leven na je overlijden', zei hij. 'Het is raar om te bedenken dat je al die ervaring verzamelt en misschien ook wat wijsheid, en dat dat dan maar gewoon verdwijnt. Ik wil dus echt geloven dat er iets overleeft, dat je bewustzijn misschien blijvend is.'

Toen was hij lange tijd stil. 'Maar aan de andere kant, misschien is het wel als een aan-uitschakelaar', zei hij. 'Klik! En weg ben je.'

Er volgde weer een stilte en hij glimlachte flauwtjes. 'Misschien dat ik daarom nooit aan-uitschakelaars op apparaten van Apple wilde hebben.'

Voorwoord

In korte tijd – het kostte slechts een paar decennia – is karma en reïncarnatie in het Westen vanzelfsprekend geworden. Mensen als Oprah Winfrey en Helen Wambach maakten deze thema's in Amerika bespreekbaar. Maar al snel waren er ook in Europa allerlei groeperingen – met name new-agegroeperingen – die zich met veel enthousiasme en gretigheid met dit thema inlieten. Daardoor werd de gedachte aan meer levens voor de meeste jongere mensen in onze tijd een vertrouwde gedachte, zelfs als ze zich daar persoonlijk niet bij thuis voelen.

In het begin van deze ontwikkeling zeiden velen (met name theologen en kerkelijke leiders) dat het inzicht in karma en reïncarnatie was overgenomen uit de oosterse traditie: in het hindoeïsme vormt de gedachte aan vorige en toekomstige levens immers de basis van het religieuze denken en beleven. Maar al snel werd duidelijk dat in het oorspronkelijke christendom – meestal het esoterische of het johanneïsche christendom genoemd – het inzicht in karma en reïncarnatie nog een vanzelfsprekend onderdeel vormde van de christelijke leer. Dat betekent dat de gedachte aan vorige en toekomstige levens dus niet wordt ontleend aan de oosterse traditie, maar oorspronkelijk deel uitmaakte van de christelijke traditie. Eerst later – en wel nadat in de vierde eeuw het instituut kerk was ontstaan – werden deze inzichten door de kerkelijke traditie met harde hand uit het christelijke leven verwijderd. Met andere woorden: we vinden in deze tijd iets terug wat oorspronkelijk deel uitmaakte van de christelijke leer die aan de westerse cultuur ten grondslag ligt.

Waarom komen deze inzichten juist in deze tijd met zoveel kracht naar voren? En waarom voelen deze inzichten voor veel

mensen zo vertrouwd en komen ze hen niet vreemd voor? Omdat wij deze inzichten nú nodig hebben om tot het nieuwe en hogere bewustzijn te komen dat wij ons in deze tijd eigen moeten maken. De hoge engelen – en met name de aartsengel Michaël – die in het verborgene de ontwikkeling van de mens leiden, weten dat de mens deze inzichten nu nodig heeft om zich geestelijk verder te kunnen ontwikkelen. Karma en reïncarnatie vormen immers de basis van een andere, een hogere manier van kijken naar het leven, naar de mens en naar de opdracht die de mens op aarde te vervullen heeft.

Daarom hebben de engelen al voor onze geboorte de impuls in onze ziel neergelegd die ons er in dit leven toe brengt ons met deze inzichten te verbinden en die ons het gevoel geeft dat deze inzichten ons vertrouwd zijn. Door ons nu denkend met deze inzichten bezig te houden, geven wij gehoor aan de impuls die de engelen in onze ziel neerlegden.

Wie de ontwikkelingen binnen de new-agewereld waarneemt, merkt dat 21 december 2012 (21-12-12) een belangrijk keerpunt vormt. Velen hadden gedacht dat op de dag waarop de Mayakalender eindigde, een ingrijpende transformatie op aarde zou plaatsvinden, ingeleid door een driedaagse periode van duisternis. Maar er gebeurde helemaal niets. Het enige wat in die periode waar te nemen viel, was de toenemende economische crisis. Sinds dat moment hebben velen zich teleurgesteld van de new-agewereld afgewend. Maar waar moeten zij nu hun inspiratie vinden? Waar zijn de geestelijke leiders die hen kunnen inspireren in hun verdere geestelijke ontwikkeling?

Tegelijkertijd valt er een andere ontwikkeling waar te nemen. Het lijkt namelijk, alsof er een nieuwe fase aanbreekt in de huidige ontwikkeling die wij doormaken. De eerste fase van die ontwikkeling hield de bewustwording in van nieuwe inzichten en van nieuwe manieren om naar het aardse leven te kijken. Zo raakten wij bijvoorbeeld vertrouwd met BDE's

(bijna-doodervaringen), aura's, de geestelijke lichamen van de mens, karma en reïncarnatie, uittredingen en herinneringen of herinneringsflitsen aan vorige levens. In deze eerste fase was het belangrijk dat de mensen met deze inzichten vertrouwd zouden raken en dat ze zich bewust zouden worden van het feit dat ze een geestelijk wezen zijn dat af en toe naar de aarde afdaalt om een nieuwe levensles op te doen op de aardse levensschool. Dat was op zich al een hele stap: velen moesten daarvoor eerst allerlei oude denkbeelden loslaten, zoals bijvoorbeeld het (kerkelijke) denken in termen van zonde, schuld en oordeel, of het materialistische denken dat van geen engelen, een leven na de dood of van God weten wil. Heel wat boeken zijn er inmiddels over deze omslag verschenen. Denk voor wat het kerkelijke denken betreft bijvoorbeeld aan het boek van Aleid Schilder, *Hulpeloos maar schuldig* uit 1993, waarin ze afrekent met allerlei kerkelijke leerstellingen.

Nu begint er een nieuwe fase: die van de verdieping. We zijn inmiddels vertrouwd geraakt met de bovengenoemde nieuwe inzichten en begrippen. Maar hoe moet je nu eigenlijk heel concreet omgaan met karma en reïncarnatie in je eigen leven? Hoe kun je het karma in je eigen leven opsporen? Wat voor oefeningen kun je doen om je dat karma bewust te worden? En welke consequenties hebben deze inzichten voor de manier waarop ik leef?

Vaak wordt gedacht dat het inzicht in karma en reïncarnatie een zweverige aangelegenheid is: volgens de moderne wetenschap vallen deze inzichten immers niet te bewijzen. Juist daarom ben ik blij met het boek van Michiel Rietveld: hij laat zien hoe je op een logisch denkende manier, ja, zelfs op een wetenschappelijke manier dit thema kunt benaderen. Ook maakt hij duidelijk dat je door inzicht te krijgen in dit thema begint te beseffen dat wij als mens een wezen zijn dat voortdurend in ontwikkeling is. Nu, in deze incarnatie, is dit onze opdracht: het vertrouwd raken met deze nieuwe inzichten.

Maar in een volgende incarnatie wordt ons weer een andere opdracht toevertrouwd. Zo ontwikkelen wij ons als mensen steeds verder onder de bezielende en inspirerende leiding van de hoge engelen.

Het boek van Michiel Rietveld past naadloos in de overgang die ik hierboven beschreef: nu we vertrouwd zijn geraakt met nieuwe inzichten en begrippen, breekt de fase van verdieping aan. In de eerste zin van het eerste hoofdstuk van dit boek zegt hij dan ook dat hij in dit boek het thema karma en reïncarnatie denkend wil onderzoeken, op een manier die bij de huidige, moderne mens past.

Maar wie er op deze manier naar leert kijken, komt al gauw tot de ontdekking dat een toenemend inzicht in dit thema tot een fundamentele verandering van het eigen leven leidt. Je gaat anders kijken, anders denken, anders leven.

Allereerst verandert de visie die we op onszelf hebben. We krijgen nieuwe antwoorden op de vraag wie wij zijn en waar we vandaan komen. We zijn, zo blijkt, ten diepste geestelijke wezens die afdalen naar de aarde en zich in een stoffelijk lichaam hullen. Als we na onze dood terugkeren naar de geestelijke wereld, nemen we de winst van wat we op aarde geleerd hebben weer mee. En om die geestelijke winst blijkt het te gaan.

Misschien de meest fundamentele ontdekking is die van de eigen verantwoordelijkheid. Wij zijn zelf verantwoordelijk voor Moeder Aarde, net zoals we alleen zelf – en niemand anders – verantwoordelijk zijn voor ons eigen leven. Het slachtofferschap wordt ontmaskerd en alles wat ons overkomt, kunnen we niet langer anderen verwijten, maar behoort tot de lessen waarvoor we zelf gekozen hebben.

Michiel Rietveld laat in zijn boek ook zien, hoe ver die verantwoordelijkheid reikt: zo bepalen we bijvoorbeeld met de boodschappen die we doen, de toekomst van de aarde. In de supermarkt hebben wij het lot van Moeder Aarde in handen!

Bovendien begint iedereen die zich verdiept in het thema karma en reïncarnatie de allesbeslissende betekenis van de vrijheid beseffen: zowel onze eigen vrijheid, als de vrijheid die we de ander mogen schenken. Het geschenk van de vrijheid blijkt een van de grootste geschenken te zijn die er bestaan!

Kortom, wie dit boek leest, begint aan een gevaarlijk avontuur: het verandert je leven. Dat houdt in dat degene die zich de inzichten van dit boek werkelijk ter harte neemt, een ander mens wordt. Wanneer een schrijver dat weet te bewerkstelligen, is zijn werk geslaagd!

Daarom wens ik dit boek graag in de handen van velen, zodat zij zich – mede geleid door dit boek – de nieuwe inzichten eigen kunnen maken die ons in deze tijd worden toevertrouwd.

Hans Stolp

Inleiding

In de periode 2000-2012 is het aantal artikelen in diverse kranten en tijdschriften over een leven na de dood of over het al dan niet weerkeren na de dood in een nieuw leven hier op aarde, drastisch toegenomen. We hebben het dan ook over een onderwerp dat decennia de schijn van een taboe om zich heen leek te hebben. Dat taboe is doorbroken. Ook op radio en tv kan het zomaar zijn dat dit onderwerp in een diepte-interview ter sprake komt.

Wie kent niet de gesprekken bij een visite, of bij de bakker: 'Ach, en hij is zo jong gestorven, net als zijn vader.' Vaak komt daar weifelend achteraan: 'Ook toevallig, niet?'

Maar ook fenomenen als nieuwtijdskinderen, whizzkids en overige wonderkinderen roepen in toenemende mate de vraag op: 'Waar halen ze het vandaan?' of 'Hoe komen ze eraan?'

Een curieus geval stond in *de Volkskrant* van 12 mei 2007. Onder de titel 'Het stomme ongeluk' werd beschreven hoe Wouter van Eeuwijk als veelbelovend Formule 1-racer op de Nürburgring crashte. Hij liep daarbij een dwarslaesie op, die hem de rest van zijn leven aan een rolstoel zou kluisteren. In dat interview zegt hij: 'Nou vertel ik iets waarvan veel mensen zullen schrikken. Ik ben de vierde in vijf generaties Van Eeuwijk die een dwarslaesie heeft. Ik zal het je nog sterker vertellen. De eerste gebeurde met paard-en-wagen, de tweede met de fiets, de derde met een auto en de vierde, mij, met een raceauto. Lachwekkend toch?'

De verbazing over deze opeenvolging wordt op afstand gehouden door de opmerking: 'Lachwekkend toch?' Natuurlijk had hij met evenveel recht kunnen zeggen: 'Om te huilen toch?'

In het onbegrip van dit soort inslagen in het leven is het net of men tegen een blinde muur aankijkt van waarachter gebeurtenissen in het leven opduiken die vanuit deze kant van de muur niet te verklaren zijn. Bij de één gaat alles in het leven van een leien dakje, een zondagskind, en de ander ploetert van het ene struikelblok naar de volgende hindernis. Iedereen die goed om zich heen kijkt, ziet de ogenschijnlijk ongelijke verdeling daarin. Een ongelijkheid die zich maatschappelijk aan elke regelgeving of status lijkt te onttrekken.

Het is in dit soort situaties dat ieder mens tegenwoordig steeds vaker tegen de vraag aanloopt: ‘Hoe denk ik zelf over een eventuele samenhang tussen dit leven, een mogelijk leven na de dood en wellicht een terugkeren hier op Aarde?’

Een bijna pijnlijke vraag sluit zich daarbij aan: ‘Wat moet ik zelf doen om met deze vraag verder te komen, als ik dat wil?’

In dit boek wil ik een begaanbare, niet altijd gemakkelijke weg daartoe beschrijven. Een heel interessant begin voor een dergelijke zoektocht levert de nauwkeurige beschouwing van de natuur: terwijl de beukenbomen vol in het blad staan, nog vóórdat ze zelfs beginnen te kleuren, zijn de knoppen voor het volgende jaar, die pas na de winter gaan uitlopen, al aanwezig. De toekomst wordt degelijk voorbereid. Elke fruitteler weet dat de appelbloesem voor volgend jaar in augustus van het daaraan voorafgaande jaar aangelegd wordt. Het leven gaat dóór. Het heeft alleen verschillende verschijningsvormen.

De bovengenoemde blinde muur is ook in de afgelopen decennia transparanter geworden door systematisch onderzoek naar bijna-doodervaringen (BDE). Mensen met deze ervaring hebben als het ware even over de muur mogen kijken, maar zijn er niet achter verdwenen.

In dit boek wil ik het onderwerp reïncarnatie en karma (herbelichaming en levenslot) benaderen vanuit de volgende werk-

hypothese: karma en reïncarnatie bestaan, het zijn realiteiten, maar de verklaring ervan – laat staan het bewijs ervoor – onttrekt zich principieel aan de fysieke wereld, aan de zijnskant van de wereld die weegbaar, meetbaar en telbaar is. Dan wordt het een uitdaging om reëel denkend deze werkhypothese te vervolgen, waarbij waarnemingen op alle mogelijke zijnslagen het uitgangspunt kunnen zijn voor deze zoektocht.

Daarbij lopen we tegen het probleem aan dat we als kinderen van onze tijd een bepaald soort waarnemen als vanzelf beheersen: het zien, ervaren en beleven van de uiterlijk fysieke wereld. De eerlijkheid gebiedt te constateren dat in de exacte waarneming voor veel mensen nog heel veel te winnen is door op een zodanige wijze waar te nemen dat je niet je eigen vooroordeel meent te zien.

Een exacte waarneming van wat zich in de tijd afspeelt is nog veel moeilijker. Boeren kunnen dit in principe heel goed. Zij lopen bijna dagelijks over hun akkers en hun velden en volgen het gewas. Na jarenlange ervaring weten ze precies: morgen is de sla op z'n best om te worden geoogst. Of: morgenochtend moet ik eerst schoffelen. De vele waarnemingen door de jaren heen maken de boer tot een soort ingewijde op het gebied van het plantenleven, op procesniveau. Als stadsmens had je er met je beslissing zeker naast gezeten. Je begrijpt niet eens waarom er morgenochtend eerst geschoffeld moet worden want het onkruid is immers nog nauwelijks te zien.

Als een boer dus tegen je zegt: 'Je zou nu moeten oogsten', of 'Nu moet je gaan schoffelen', dan kun je natuurlijk zeggen: 'Dat maak ik zelf wel uit', en je er niets van aantrekken. Ook mogelijk is, dat je vertrouwen aan de boer geeft en zijn ervaring in het waarnemen als uitgangspunt neemt, dus gaat oogsten dan wel schoffelen. Je kunt je dan tegelijk de vraag stellen hoe je dat zelf kunt leren zien. Je neemt dus de waarneming en de aanwijzing van de boer als werkhypothese, als uitgangspunt voor jouw verdere leerschool.

Voor dit boek neem ik de waarnemingen en de uitkomsten van onderzoek van de geestonderzoeker Rudolf Steiner als werkhypothese. Het blijkt telkens weer dat heel veel van wat hij beschrijft over geestelijke verbanden doorwerken tot op het fysieke niveau en daar dus voor de niet-ingewijde geverifieerd kunnen worden.

Zelf ben ik decennia in deze gezichtspunten en wetenschapsbeoefening geschoold en heb er mee leren werken. Zonder overigens tot op enige hoogte te zijn ingewijd.

Voor de goede orde: de persoon van Rudolf Steiner valt weg in de waardering voor zijn beschrijvingen en waarnemingen en zijn onderzoekingen van het leven na de dood. Overigens net als de waardering voor de waarneming van de verhouding tussen energie (E), materie (M) en de lichtsnelheid (c) in de formule $E=Mc^2$ groot kan zijn zonder dat je daarmee Einstein als persoon verheerlijkt. Zoals het inzicht van Einstein onze hele cultuur in zijn uitwerkingen doordringt, zo kunnen ook de waarnemingen en onderzoekingen van Steiner over het leven tussen dood en een nieuwe geboorte in deze eeuw de cultuur doordringen. Onze hele cultuur zal hierdoor veranderen.

Ik heb zelf ervaren dat als je je verdiept in het thema reïncarnatie en karma dit niet alleen inzicht geeft in het ene leven dat je nu leeft. Het geeft je ook een gevoel voor de mens als een wezen dat voortdurend in ontwikkeling is. Die ontwikkeling vindt voor een deel plaats in de stoffelijke wereldrealiteit en na de dood in een niet-stoffelijke zijnstoestand.

Een vrucht van de exacte beschouwing van dit grensverleggende, maar hoogst actuele thema is ook dat je als een tweede natuur liefde en mildheid voor de andere mens gaat opbrengen, ook al begrijp je niets van die ander, ook al zie je alleen de falende, struikelende mens. Om die reden zou dit onderwerp wel eens het grote achterliggende thema kunnen zijn in de eenentwintigste eeuw.